

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดลำปาง

กองวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด กรมประมง

ปลาแรด (ชื่อสามัญ Giant gourami ชื่อวิทยาศาสตร์ *Osphronemus goramy* Lacepede, 1802)

ลักษณะทั่วไป ปลาแรดเป็นปลาน้ำจืดขนาดใหญ่ของไทยชนิดหนึ่ง พบในแหล่งน้ำธรรมชาติและอ่างเก็บน้ำต่างๆ ทั่วทุกภาค มีรูปร่างป้อมสั้น แบนข้าง หัวค่อนข้างเล็ก ปากเล็กเฉียงขึ้นยึดหดได้ เกิดขนาดใหญ่ ตัวมีสีน้ำตาลอ่อน ค่อนข้างเทา เมื่อโตขึ้นมีหัวโหนกนูนขึ้นมา เรียกว่า “ขอปลาแรด”

การเพาะพันธุ์

ช่วงเวลาเหมาะสมกับการเพาะพันธุ์ คือ มกราคม ถึง มีนาคม และการเพาะพันธุ์ต้องใช้วัสดุชนิดต่างๆ กระตุ้นให้ปลาสร้างรังวางไข่ เช่น ผักบุง, หญ้าชนิดต่างๆ, ฟางข้าว ฯลฯ

บ่อขนาด 1 ไร่ ใช้สัดส่วนพ่อพันธุ์ : แม่พันธุ์ เท่ากับ 1 : 1 (อายุประมาณ 2 ปีขึ้นไป) ประมาณ 100 - 150 คู่ต่อบ่อ สังเกตการวางไข่ปลา หลังปล่อยพ่อ-แม่พันธุ์ลงบ่อเพาะพันธุ์ ปลาใช้เวลาสร้างรังประมาณ 3 - 7 วัน จึงวางไข่ รังปลามีลักษณะคล้ายรังนกปากคว่ำลง อยู่ใกล้ริมขอบบ่อ หรือโพรงดินขอบบ่อ

การเก็บไข่ปลา และการอนุบาลลูกปลา

ปลาแรดที่มีการวางไข่แล้ว สังเกตได้จากบริเวณรังปลามีไข่มลายน้อย หรือมีไข่ปลาลอยอยู่ในบริเวณรัง และเมื่อล้วงดูพบว่า ปากรักปิดลักษณะไข่ปลากลมโต สีเหลือง มีไข่มลายน้อย

เก็บไข่ปลานูบาลที่โรงเพาะฟักอนุบาลลูกปลาด้วยไรแดงประมาณ 2 - 3 ลิตรต่อวัน แล้วอนุบาลต่อไปบ่อดินด้วยไรแดง จำ ปลาบ่น และอาหารเม็ดสำเร็จรูปลอยน้ำประมาณ 35 - 45 วัน ได้ลูกปลาขนาด 2 - 3 เซนติเมตร

การเลี้ยงในบ่อดิน

อัตราการปล่อย 1 - 3 ตัวต่อตารางเมตร ขนาดลูกปลา 2 - 5 เซนติเมตร อาหารที่ให้แบ่งเป็นช่วงๆ ลูกปลาขนาดเล็ก 2 - 3 เซนติเมตร ให้อาหารลูกบประมาณ 1 - 2 เดือน หลังจากนั้นเปลี่ยนเป็นอาหารเม็ดสำเร็จรูปลอยน้ำโปรตีน ไม่ต่ำกว่า 25 เปอร์เซ็นต์ และให้อาหารเสริมจำพวกพืชผัก ผลไม้สดต่างๆ ระยะเวลาในการเลี้ยงประมาณ 10 - 12 เดือน น้ำหนักเฉลี่ย 800 - 1,200 กรัม ต้นทุนประมาณ 40 - 50 บาท (อัตราแลกเนื้อประมาณ 2.2 กรัมให้อาหารเม็ดสำเร็จรูปอย่างเดียว)

การเลี้ยงในกระชัง

อัตราการปล่อย 20 - 50 ตัว/ตารางเมตร ขนาดลูกปลา 5 - 10 เซนติเมตร อาหารที่ใช้เลี้ยงอาหารเม็ดสำเร็จรูปลอยน้ำ โปรตีนไม่ต่ำกว่า 25 เปอร์เซ็นต์ และให้อาหารเสริมจำพวกพืชผัก ผลไม้สดต่างๆ ระยะเวลาในการเลี้ยงประมาณ 18 - 24 เดือน น้ำหนักเฉลี่ย 800 - 1,200 กรัม ต้นทุนการเลี้ยงประมาณ 70 บาท (อัตราแลกเนื้อประมาณ 3.3 กรัมให้อาหารเม็ดสำเร็จรูปอย่างเดียว)